

28-1-92

werkgroep voor vogel- en natuurbescherming midden-brabant

secretariaat: postbus 189 5060 ad oisterwijk
gironummer: 3531190

Geraud v.d. Kaa
v. Rijckevorsseellaan 17
5062 DH Oisterwijk

A G E N D A voor de ledenvergadering van de Werkgroep voor
vogel- en Natuurbescherming Midden-Brabant
op dinsdag 28 januari 1992

1. Opening.
2. Vaststelling van de notulen van de vergadering van
7 januari 1992. (opgenomen in het mededelingenblad).
3. Ingekomen en verzonden post.
4. Tellingenprogramma
  - terugblik op midwintertelling
  - eventuele organisatorische aspecten van komende tellin
gen.
5. Publiciteit.
  - vorig jaar is een begin gemaakt met een p.r.-offensief
in de regionale pers. We willen dat in 1992 volhouden.
Daarom moeten er afspraken gemaakt worden over onder
werpen en schrijvers.
6. Vooruitblik op broedvogelinventarisaties in het broedsei
zoen 1992.
7. Rondvraag en sluiting

N.B. De maart-vergadering is de jaarvergadering. Het bestuur
bereidt deze inmiddels al voor. Suggesties, b.v. voor het
jaarverslag, zijn welkom bij de secretaris.

Ter attentie:

op woensdagavond 29 januari 1992, 20.00.U. zal een van onze
leden, Ger van den Oetelaar, een lezing verzorgen over roofvo-
gels en uilen in het Bezoekerscentrum te Oisterwijk

Verslag van de ledenvergadering van de Werkgroep voor Vogel- en Ntuurbescherming Midden-Brabant op dinsdag 7 januari 1992.

Aanwezig: Roos Backx, Lou Bakker, Arno Braam, Pim Eshuis, Ad van Gorp, Marga de Graaf, Hans van der Haring, Loek Hilgers, Nico Hilgers, Jules Huls, Gerard van der Kaa, Hans van Lieshout, Jos Marcelissen, Frank van den Oetelaar, Frans van den Oetelaar, Jan Paymans, Herman Petermeyer, Ad van Poppel, Sheila van Poppel, Victor Retel Helmrich, Sjef Staps, Godert Verbiest.

Verhinderd met kennisgeving: Marianne en Joop van der Groen, Ciska van Laarhoven, Jo Swaans.

1. Opening.

De officiële vergadering begint om 21.00 Uur in verband met familie-omstandigheden bij Loek en Nico. Nico opent deze toch wat feestelijke vergadering met een welkom aan ieder; vooral aan de leden die we voor het eerst mogen begroeten een oude bekenden die we toch een tijdje gemist hebben. Deze nieuwjaarsvergadering zal wat het officiële gedeelte betreft kort zijn. Het bestuur biedt de leden een drankje aan en er zijn wat snacks.

2. Inkomende en uitgaande post.

Van het voormalige R.I.N. is een brief gekomen inzake de midwintertelling; dit punt is al geagendeerd.

Zoals besloten tijdens de vorige vergadering is er een uitvoerig bezwaarschrift uitgegaan naar de provincie Noord-Brabant inzake het Streekplan. Een commissie, bestaande uit Joop, Herman en Loek heeft zich daarover gebogen. Er zijn enkele kopiën beschikbaar voor geïnteresseerden. Daarnaast is er door ons commentaar ingebracht op de reactie van de B.M.F. op het Streekplan; wat daarvan in de officiële versie is doorgeklonken is nog niet bekend.

Eveneens op basis van een eerder besluit is een bezwaarschrift ingediend tegen een overigens al uitgevoerde ontgronding in Oisterwijk (Zwart Blek). Daarop is van Gedeputeerde Staten het bericht gekomen, dat een definitieve beslissing drie maanden is uitgesteld. Ook Natuurmonumenten, de P.N.E.M. en de P.T.T. hebben bezwaren ingediend.

In overleg met Hans van Lieshout zal binnenkort besloten worden of de werkgroep bezwaar zal maken tegen de voorgenomen bouw van een kas in het dal van de Sterkselsche Aa (Maarheeze).

3. Notulen van 3 december 1991.

Deze worden zonder opmerkingen of aanvullingen goedgekeurd.

4. Organisatie ganzen-/waterwildtellingen.

Het schema van de ganzen- en waterwildtelling is niet gewijzigd. Zaterdag 18 januari simultaan-ganzentelling. 18/19 januari waterwildtellingen. Er melden zich nog enkele tellers: Arno Braam doet de Dommel tussen den Bosch en Boxtel; Pim Eshuis doet mee op de Kampina en Jan Paymans pakt het Galgeven en omgeving.

Ad deelt de telformulieren uit. In verband met een eventuele patrijzentelling wordt nogmaals vastgesteld dat bij afwezigheid van Ad en aanwezigheid van sneeuw Nico de coördinatie op zich neemt.

5. Excursies in 1992.

Nico zegt dat de excursie Lac du Der valt in het carnavalsweekend. Victor wijst erop, dat het wel druk kan zijn. Anderen hebben de waarde van dit gebied ook ontdekt. Desgevraagd zegt hij dat er zich wel 7000 Kraanvogels kunnen ophouden en afhankelijk van het weer: Appelvinken, Geelgorzen etc. Roos, Hans (Smulders) en Victor tonen belangstelling; Loek en Jo misschien ook.

Nico denkt eind mei toch ook weer naar Givry te gaan. Dat zou dan gebeuren in het laatste weekend met vertrek op Hemelvaartsdag. Er is uiteraard belangstelling voor deze trip. We komen er later op terug.

Herman heeft inmiddels contact met de beheerder van de Meijnweg; ook daarop komen we nog terug.

6. Landschapsonderhoud.

Er wordt elke zaterdag driftig geknot en gerooid. Moergestel en Oirschot worden frequent bezocht. In de Brand wachten nog enkele klusjes. Deze zaterdagen worden bij alle vrijwilligers ten zeerste aanbevolen. Er werken gemiddeld tien leden aan mee.

In dit verband wordt nog even gesproken over de nieuw verworven ruimte voor opslag van onze spullen. De door het Brabants Landschap beschikbaar gestelde boxen lijken niet erg inbraakveilig. Gerard zal met Sjef een inventaris maken van het te stallen materieel. Een en ander zal ook (goed) verzekerd moeten worden.

7. Rondvraag.

Pim meldt de aanwezigheid van een achttal koppels Patrijzen in Diessen.

Jan Paymans vraagt naar de kalenders van het Vogeljaar. Nico zorgt daarvoor.

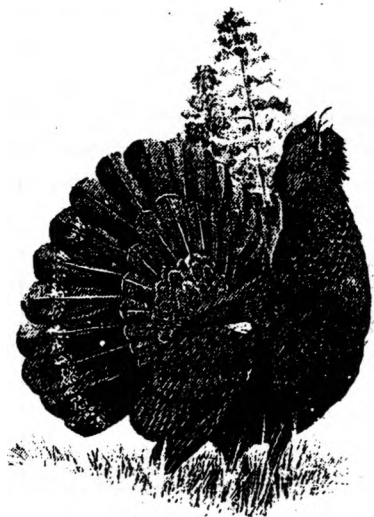
Tot slot spreekt Nico een dankwoord uit jegens Arno Braam, die jarenlang een trouw bestuurslid was en als zodanig de basis heeft gelegd voor ons huidige mededelingenblaadje. Ook als redacteur van onze jubileumbundel heeft hij zijn beste beentje voorgezet en steeds een bemiddelende rol weten te spelen tussen bestuur en redactie. Als stoffelijk blijk van onze waardering biedt de vereniging hem daarom een nieuw determinatieboek van aan.

Als het officiële gedeelte is gesloten toont Sjef nog een paar interessante dia's van slaapplaatsen van (Riet-)ganzen op het ijs van de Huisvennen en van langgehaarde actievoerders in Oirschot. Er wordt verder over van alles en nog wat gepraat. De sfeer is prima en doet voor 1992 het beste verwachten.

Herman Petermeyer
9 jan. 1992.

COLLAGE

RUBRIEK VAN KRANTENKNIPSELS

In het NRC staat in oktober een artikel over het Schots Auerhoen. Om jonge aanplant van bomen tegen herten te beschermen worden in Schotland percelen bos met hekken beschermd.

Het Auerhoen (*Tetrao urogallus*) botst regelmatig in volle vlucht tegen deze afrastringen. De soort die al een keer uitstierf in Groot-Brittanie loopt onrustbarend terug. Bij een onderzoek van de Royal Society for The Protection of Birds bleek dat de anti-hert afrastringen dodelijker waren dan vossen, boomkruipers, pesticiden, voedselgebrek of andere factoren.

Een belangrijke tweede factor is de kap van oude dennenbossen, de ideale leefomgeving voor de onder andere van dennennaalden levende soort. Nadat het Auerhoen in Engeland en Scotland in het midden van de achttiende eeuw was uitgeroeid door de jacht, werd de soort in 1832 weer uitgezet.

Sinds het einde van de jaren zeventig gaat het opnieuw bergafwaarts. Ook het Korhoen (*Lyrurus tetrix*) leidt ernstig verlies door deze vliegongelukken, Net als het Auerhoen is dit een weinig flexibele rechtlijnige vlieger.

Voor wat Nederland betreft zegt de heer Soons van het ministerie van L.N.V.: "Voor zover wij weten speelt dit probleem in Nederland niet. Maar er zijn hier nog maar zo weinig dieren dat het wel heel toevallig zou zijn als er een tegen een afrastring belandde."

Onder de titel "Niet voedsel maar warmte lokt vogels naar het Zuiden" verscheen ook in October en ook in het NRC een artikel over vogeltrek. Gronings vogelonderzoek wijst uit, dat het niet het rijke voedselaanbod, maar het zonnige klimaat onze trekvogels in de winter naar het Zuiden lokt. Zo verblijven er, aldus het artikel, in de wintermaanden zo'n twee miljoen Europese wadvogels op de Banc d'Arguin voor de kust van Mauretanie. Dat betekent een vogeldichtheid die viermaal zo hoog is als 's zomers en dat maakt de spoeling dun. Toch kunnen de vogels met een karig rantsoen genoeg nemen omdat ze in dit warme klimaat maar half zo veel energie kwijt zijn als ze in een Hollandse winter zouden 'verstoken' om hun lichaamstemperatuur en stofwisseling op peil te houden. Vrijwel alle vogels op de Banc d'Arguin leven van opvallend kleine prooidiertjes. Zo eet een hele reeks wadlopers hier wormpjes die gemiddeld drie tot tien keer zo klein zijn als de kleinste wormpjes die ze in Europa eten. Omdat die kleine beestjes zich echter razendsnel voortplanten, kunnen ze die hoge 'graasdruk' weerstaan en bieden ze al met al toch een behoorlijk voedselaanbod, ook al vind je ze steeds maar in lage dichtheden. Na de beschrijving van onderzoeken naar het energieverbruik van diverse vogels zoals drieteenstrandlopers (*Calidris alba*) en steenloper (*Arenaria interpres*) besluit het artikel met de vaststelling dat de terugtocht van de vogels in de lente nauw samenhangt met de levenscyclus van tropische prooidiertjes.

Monique Janssens, beleidscoördinator Dierenbescherming afd. Utrecht reageert in het blad "Platform" van het ministerie van L.N.V. op de intentie van Dierentuinen om zich meer te gaan richten op educatie. Het doel van dit streven is een gedragsverandering bij de bezoekers te bewerkstelligen. De dierentuinen stellen: "Door mensen voor de natuur te interesseren en inzicht in de natuur te geven zullen ze er verantwoordelijker mee omgaan".

Schrijfster vraagt zich af in hoeverre de dierentuinen in Nederland de natuur laten zien. Ze tonen dieren in gevangenschap die vaak onnatuurlijk, stereotyp gedrag vertonen. Ze leren het publiek eerder dat de mens andere diersoorten naar zijn smaak en willekeurig uit de natuur mag weg vangen en in een kooi stoppen om ze te bekijken en aan te raken.

Monique Janssens besluit: "Het wordt hoog tijd dat de mens zich eens gaat afvragen of hij zijn fascinatie voor het dierenleven wel op de juiste manier vorm geeft. Naar mijn idee is de enige juiste wijze: leven en laten leven. Ofwel: laat de dieren met rust en laat hun natuurlijke omgeving intact."

In oktober van het vorige jaar organiseerde het ministerie van LNV een internationale bijeenkomst met als onderwerp "Farmers and waterfowl: conflict or co-existence".

Het geheel vond plaats in Lelystad en er waren 70 deelnemers (boeren, natuurbeschermers, jagers, wetenschappers en beleidsmakers) uit vijftien hoofdzakelijk Europese landen.

In het november nummer van "Platform" staat een zeer lezenswaard verslag van dit symposium. Een onderdeel van dit verslag willen we u niet onthouden.

Jesper Madsen van het onderzoeksinstituut van het Deense ministerie van milieu noemde in zijn inleiding ondermeer de volgende cijfers.

In de jaren tachtig hebben gemiddeld 200.000 zwanen (drie soorten) 2.000.000 ganzen en 800.000 smienten overwinterd in Europa. Sinds de jaren '70 zijn de aantallen ganzen verdubbeld en de meeste populaties groeien nog steeds.

De belangrijkste overwinteringsoorden voor ganzen bevinden zich in Noord-West-Europa, in Oost-Europa en langs de westkust van de Zwarte Zee.

Grote concentraties die fourageren op agrarische grond brengen daar ernstige schade aan. Volgens de heer W. Teunissen van het DLO-instituut voor Bos- en Natuur Onderzoek in Arnhem neemt het aantal klachten van boeren over verminderde oogstopbrengst toe. Bij granen kunnen verliezen optreden tot 30%. Op grasland kunnen oogstverliezen optreden van 80% (voorjaarsgras). De

conditie van de bodem en het weer kunnen voorname factoren zijn bij variatie in de oogst opbrengst. Tot zover "Platform".

Als vogelbeschermers en vogel kijkers moeten we vaststellen dat ons enthousiasme niet altijd door iedereen gedeeld wordt maar: in Europa wordt er serieus en genuanceerd gedacht over en gewerkt aan een situatie die recht doet aan watervogels en boeren.

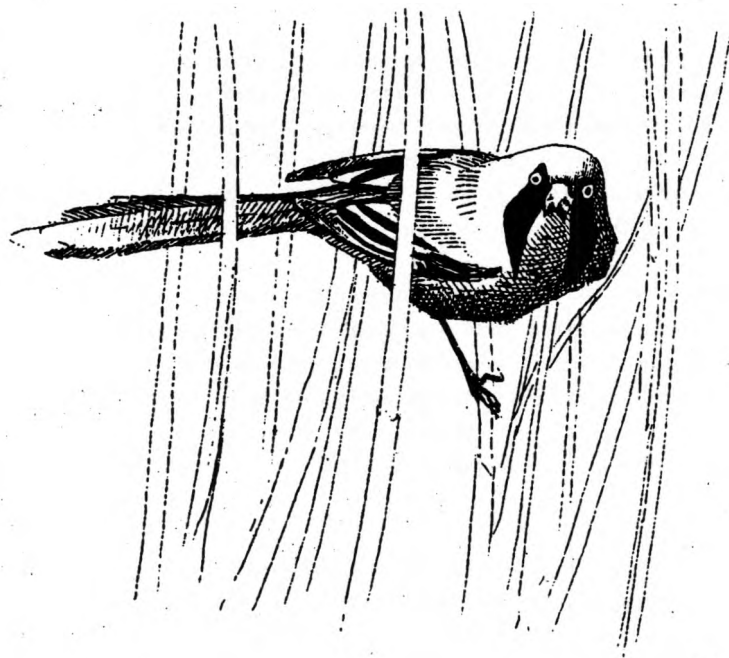
Herman P.

Op een Draaihals.
Ver weg in de Schoorlese Duinen
liep eens een voog'laar te struinen
Hij legde er bekant
een knoop in zijn nek - want
Een Draaihals zag hij in de kruinen.

L.H.

Verandering van spijs

Stel je bent een vogel die van insecten leeft. Dan wordt het winter: er zijn bijna geen insecten meer. Wat moet je doen? De meeste insectenetters weten het wel, die trekken naar het zuiden waar wél te eten is. Maar dat is een gevaarlijke tocht. Sommige, zoals de boomkruiper, proberen het hier toch uit te houden, maar ook dat is riskant. Er is nog een andere oplossing mogelijk. Het baardmannetje wordt vegetariër. Hij schakelt over op een menu van rietzaad. Om die te kunnen fijnmalen verdikt zijn maagwand en slikt hij steentjes in. Tweemaal zo zwaar fladdert hij 's winters boven het riet. Totdat de insecten weer komen.

Ergens gelezen.....

Ik wilde U even iets vertellen over de jacht zoals die zich op onze landerijen afspeelt:

Het is zo dat er voor- en tegenstanders van de jacht zijn. De jagers zijn er voor, maar de hazen en de konijnen zijn er tegen. Uitgezonderd een paar beunhazen, die het niet kan schelen omdat ze toch altijd buiten schot blijven. Heel belangrijk bij de jacht zijn de drijvers; dat zijn namelijk de lui die door de jagers het bos ingestuurd worden.

's-Avonds, als de jacht is afgeblazen, wordt eerst het wild geteld, en dan de drijvers, want ieder schot is geen haas. Aangeschoten wild komt gelukkig niet veel voor: aangeschoten jagers wel, die leggen te vaak aan. Het geweer van een jager is enkelloops of dubbelloops. De jachthond is enkel loops als de tijd er voor is.

De jagers zijn onder te verdelen in 4 groepen:

- A. Broodjagers, dat zijn warme bakkers met een jachtakte;
- B. Rokkenjagers, dat zijn hete bakkers zonder jachtakte
- C. Zondagsjagers, dat zijn bakkers die door de week geen tijd hebben;
- D. Straaljagers, dat zijn helemaal geen bakkers.

Een heel voornaam ding is het veertje op de hoed van een jager. Daaraan kan hij zien uit welke hoek de wind waait, de zogenaamde windveer.

Een jager met een oog kan rustig schieten, want als hij richt moet hij toch een oog dichtknijpen.

Er zijn mensen die het verschil niet weten tussen een kleiduif en een houtduif. De ene duif is van klei, en de andere is niet van hout.

Jagers, die met een hond jagen lopen met een fluitje;

Jagers zonder hond ook.

Andere muziekinstrumenten bij de jacht zijn de jachthoorn en van de kant van de hazen de fluitefluit en de trommel.

Bij de eendejacht wordt vaak een lokeend gebruikt.

Dat is een eend die zijn hele familie over laat komen om ze er bij te lappen.

De jager kent zijn verschillende soorten jachtpatronen, namelijk grove hagel, fijne hagel en jan hagel.

Als een jager zichzelf eerder kan ruiken dan het wild dat kan, staat de wind helemaal verkeerd.

Een kenmerk van een haas is dat hij springt, terwijl een konijn huppelt. Van hen die lopen in een bontjas van een van die twee, zijn er heel wat die tippelen.

Het zogenaamde donderjagen heeft met jagen geen donder te maken. Wat natuurlijk niet wil zeggen dat jagers niet kunnen donderjagen.

Een Roodborst draeg te Tjalleberd
20dra het even winter werd
Een wollen vest met lange mouwen
Om niet tot Blauwborst te verblauwen
Mij gloeit, zo sprak het beest, de borst
Voor vaderland, maar niet voor vorst

K ●

DATA

1992

DATA

---

di	28 jan.	Ledenvergadering
wo	12 febr.	Bestuursvergadering
za	15 febr.	Simultaan ganzentelling
di	25 febr.	Ledenvergadering
wo	18 mrt.	Bestuursvergadering
di	31 mrt.	Ledenvergadering
do	16 april	Bestuursvergadering
di	28 april	Ledenvergadering
wo	13 mei	Bestuursvergadering
di	26 mei	Ledenvergadering